

ISKRE

2

1983/84 LETO XVI

UREDNIKOVA BESEDA

Druga številka Isker!

Vesel sem, da se je v njih pojavilo nekaj novih imen. To pomeni, da je vse več takih, ki znajo razmišljati in zaradi ljubezni do slovenske besede tudi pišejo o spominih, mladosti, ljubezni, načrtih...

Kmalu po izidu prvih Isker ste nam nekateri ustno, drugi pa pismeno posredovali svoje pripombe, nasvete, vzpodbude in kritične misli. Nekaj vas je bilo, ki ste nam poslali tudi svoje prispevke.

Vsem vam se iskreno zahvaljujem. Enako pa tudi vsem, ki ste kakor-koli sodelovali pri drugi številki našega šolskega glasila.

UREDNIK

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI

BRATJE, SLOVENC!

Ob novem letu vam želim veliko sreče, zdravja, božjega blagoslova in tudi to, da bi vsaj nekoliko dvignili svojo moralo.

V preteklem letu se je zgodilo veliko dobrih in slabih stvari. Še vedno mladi množično delajo samomore. Zakaj? Mnogi starši dajete otrokom le denar, hrano in obleko, ne dajete pa jim ljubezni, tudi take, da bi znali potem zares ljubiti fanta oziroma dekle. Saj ni nič čudnega, če otroci potem zapadejo v slabo družbo, se izživljajo - dokler imajo veselje do tega - potem pa naredijo samomor, ker ne vidijo smisla življenja. Vse to pa se dogaja, kar ni vere v to, da te nekdo bolj ljubi kot oče in mama, da ti lahko da večno srečo, da ne bo več razočaranj...

Zakaj se vaše hčere in sinovi vlačijo po diskotekah, kalijo nočni mir, prihajajo domov pijani ali pa jih sploh ni, ker zaradi poškodb ležijo v bolnišnici? Vprašajte se vendar, zakaj?

Druga boleča točka pa je, da Slovenci počasi izginjamo, ker imamo premajhno nataliteto in nas "bratski" narodi počasi preplavljajo. Prav je, da se borimo za pravice manjšin na Koroškem, Primorskem in drugod, toda naredimo najprej red notri, v srcu republike.

Zakaj ne znamo več občudovati narave? Ker vidimo le, kako nas zjutraj mrazi, kako nam je podnevi vroče ali hladno in prekolnemo dan, ko se temni, saj bo treba iti spat in zjutraj se bo ponovilo isto. Ne vidimo pa, kako je zjutraj narava vsa čista, oblita z belo svetlobo, kako nam čez dan rastline

proizvajajo kisik, kako zvečer sonce zahaja in si nadene rdečerumeno krono, ki se počasi spremeni v vijolično in potem črno. Onesnažujemo in uničujemo gozdove, kot da je to čisto normalno.

Torej dragi Slovenci! Čas je, da se streznimo. Glejmo na življenje lepše in verujmo, da nas bo po smrti Bog pripeljal v Raj, če ga bomo zaslužili.

Rok Pogačar

ZDRAVE OČI SO VELIK BOŽJI DAR

"Pol desetih! Ugasni luč!" vzklikne Zoran ravno tedaj, ko vstopim v spalnico. Ugodim njegovi želji. Andrej pa hoče še najti zobno ščetko. Ker iz nagajivosti takoj ne pritisnem stikala, Andrej podkrepi svojo željo glasneje, skoraj ukazovalno: "Daj, prižgi luč!" Soba je zopet razsvetljena. Čez nekaj trenutkov Andrej že hiti z zobno ščetko v roki proti vratom, spotoma pa sam spet ugasne luč.

V sobi je vse tiho, ponudi se mi priložnost, da se v mislih pogovarjam z Bogom. Zaprem utrujene oči in premišljujem dogodke dneva: preživeti dan je bil zopet poln novih težav, novih radosti, novih spoznanj, novih razočaranj, novih neuspehov in uspehov, načrtov in želja.

Tedaj se spomnim, da sem pozabil naviti uro. Zopet odprem oči, stegnem roko proti nočni omarici in v medli svetlobi zažipljem zaželeni predmet. Ko je ura z enajstimi dvojnimi zasuki palca in kazalca desne roke navita, se zopet umirim.

"Uh, kakšen čudež so vendar te oči!" Začudeno nadaljujem svoje razmišljanje, ko jih nekajkrat zaporedoma odprem in zopet zaprem. "Le kako bi brez njih. Življenje v večni temi bi bilo obupno in žalostno ter zares zelo drugačno. Kakšno torej?"

Zbudim se ob zvonjenju ropotajočega zvonca. Čeprav je zunaj že svetlo, kot pravijo sošolci, mene obdaja tema. Ob sebi slišim čudne zvoke in glasove sošolcev, ki godrnjaje nekaj mrmrajo in verjetno zaspani poležavajo v toplih posteljah. Po tem in njihovem pripovedovanju vem, da se nato oblačijo ter gredo po umivanju v nek prostor, ki mu pravijo kapela. Kako ta prostor izgleda, ne vem. Tu imajo sveto mašo in razne molitve tudi čez dan.

Janez, moj spremljevalec, mi pomaga, da se oblečem, nato me pospremi v prostor, kjer je čez pol ure sveta maša. Prisotni so tudi predstojniki. Ker med sveto mašo, pač vsak po svoje pojejo lepe in prisrčne pesmi, čutim, da so tik ob meni. Poslušam jih in in tudi sam pojem. Slišim, da duhovnik, ki ga poznam po prodornem in jasnem glasu, moli določene molitve, ki so si skoraj podobne. Nekatero vzklike me je naučila še stara mama. Zelo živo si predstavljam srečanje s Kristusom. Po pripovedovanju staršev se je oblikovala v domišljiji mojega razuma podoba človekovega telesa. In tak je verjetno bil Jezus. Zelo velikokrat sem sam in on mi je sogovornik v urah te moje velike osamljene teme. Zelo sem vesel, ko ga smem prejeti v svoje srce.

Mašnik pri kratkem nagovoru govori o zbranosti pri pre-
jemanju zakramentov in molitvi, o medsebojni ljubezni, o sku-
šnjavah... Veliko stvari mi je nejasnih. Čudim se, kako mar-
sikdo ni zbran pri molitvi. S čudnim občutkom manjvrednosti
se zavedam, da sem drugim v moreče breme in z bridkostjo v
svojem srcu prosim Jezusa, naj povrne tistim, ki mi posvečajo
svoje življenje dan na dan in se trudijo zame na razne načine.

Čeprav sem slep, pa brez težav pridem v različne prostore
naše hiše. Naprimer, na pamet vem število korakov, ki vodijo
od ene sobe do druge. Pripete pa se mi številne nezgode. Tako
sem razbil že nekaj krožnikov in kozarcev, se opotekajoč sp-
taknil...

Zdrznem se in spet odprem zaspane oči in pogledam okrog
sebe. "Hvala Bogu, zdrav in normalen sem. Vendar, ali se za-
vedam, da so te moje oči velik božji dar? Na prvi pogled so
majhen organ človeškega telesa, pa tako pomemben, tako ubo-
ljiv in zvest, delaven in odločilen. Če bi bil slep, bi bil
za mnoge stvari prikrajšan. Zaman bi mi starši, bratje in
sestre pripovedovali in opisovali razne predmete, stvari, dre-
vesa, cvetje, živali, lepoto gora in planjav. Zaman bi me
otroci v svoji naivni brezskrbnosti navduševali za igro in
zabavo. Zaman bi mi mestni študent tožil o svojih študijskih
tažavah. Tudi drznega voznika formule ena ne bi razumel, pa
razočaranega mladostnika in navdušenega športnika tudi ne.
Zaman bi kmet, zadovoljen in ponosen, bahavo strmel v valu-
joče morje zrele pšenice. Ne, nikogar, prav nikogar ne bi

razumel. Le sebe, svojo nemoč, svojo nebolgljenost in neodvisnost od drugih, svojo temno in pusto noč.

Toda en sam bežen, odprt, svetel pogled, razsvetljen s topló svetlobo jasnega, sončnega dne in kričal in vriskal bi od veselja,

Naslednji hip vse moje telo počiva v sladkem in brezskrbnem snu.

Janez Kvaternik

POGLED:

Pogled.

Pozdrav, prijazen nasmeh.

Slišati je utripanje obeh src.

Pogled.

Pozdrav, hinavski nasmeh.

Čutiti je odpor, sovraštvo v obeh srcih.

O, moj Bog...

Zakaj ni moj pogled do vseh enak?

In zakaj, o Bog, moje srce ne utripa,
ko te srečam?

Alfonz Žibert

NA OČETOVEM GROBU

Veter tiho pesem poje,
pesem z groba mojega očeta,
prepletajo se misli moje,
z njo, ki je bila pri njem spočeta.

Uprte so oči v kamen,
ki stoji ob zglavju tvojem,
vse večji ja ljubezni plamen,
do tebe, v srcu mojem.

Rad spregovoril bi s teboj.
Vem, dolg bi bil pogovor,
a odnesti moral bom s seboj,
besed in misli težki tovor.

Odnesel bom s seboj
kar sem dobil pri tebi,
vzor za vedno bodeš moj,
te vedno nosil bom v sebi.

Zapuščam te predragi oče,
s seboj spoznanja vsa ponesem.
Ob slovesu srce joče,
veter pa še vedno isto poje pesem.

Janez Kastelic

SLOVO

Konec je. Zares je konec.

Toliko let, toliko novih izkušenj in spoznanj. Toliko razočaranj, a obenem toliko novega upanja, za srečnejši jutri.

Koliko "prvih" ljubezni je bilo v teh osmih letih, koliko prepirov in pobotanj. Koliko novih prijateljstev smo sklenili in razdrli, zaradi različnih razlogov.

Koliko načrtov, ki smo jih imeli, so nam propadli, ker še sami pravzaprav nismo vedeli kaj hočemo.

Takrat smo uživali srečo, ki se je nismo zavedali. Danes pa je le boleče spoznanje, da ne bomo nikoli več tako srečni, kot smo bili takrat, ko smo drgnili hlače v osnovnošolskih klopeh.

Dragi sošolec in sošolka, ko se danes spominjam teh dni, ki sem jih preživel z vama, se zavedam, da sem z vama izgubil nekaj, kar je v človeškem življenju najlepše.

Kaj bi vama danes dal, da bi lahko še enkrat sedel z vama v klop, da bi skupaj uživali srečo, ki se je takrat nismo zavedali.

Sedaj smo se razšli. Poti nazaj ni. Ohljubimo si, da ne bomo nikdar pozabili drug na drugega, saj smo v tej skupnosti, ki smo jo tvorili osem let, pustili tudi nekaj samih sebe.

Roman Kozmus

PRIJATELJ

Kdo je ta,
ki mu prošnjo sem zavrnil,
čeprav me prosil je samo, naj mu pomagam.
Videl sem ga,
ko z žalostjo v srcu od mene je odhajal,
ki bil sem mu upanje zadnje.

Zakaj sem tak?

Zakaj nekaj minut sem mu takrat odrekel
in bila bi srečna zdaj oba.

Odpusti mi, prijatelj,
ker te v stiski sem zapustil,
odslej ti hočem biti res prijatelj.

Marko Marinko

BOMO PRŽIVELI ?

Vojne!

Koliko človeških življenj še zahtevate?

Umori!

Koliko nedolžnih ljudi bo danes pobitih?

Splavi!

Koliko žena in deklet se bo še vpisalo
na seznam morilk?

Mi smo moderni ljudje.

Moderni, gluhi in slepi.

Kajti, ne vidimo več vojnih grozot,
ne slišimo več krikov nerojenih otrok,
ne vpitja nedolžnih ljudi.

Človeštvo!

Tvoja pot je krvava,

Tvoja glava je že oblita s krvjo.

Iztekajo se dragocene kaplje tvoje krvi
in kdo ve, koliko dni ti je še usojeno.

Alfonz Žibert

POGOVOR

V zgodnjem jutru sem se začel prebujati v hladni sobi. Zagodrnjal sem nad mrazom, ker me je zbudil. Pogledal sem na uro. Oh, še trideset minut do vstajanja. Zavil sem se še bolj skrbno v odejo in se zvil v klobčič kot jež, ko ga napade lisica.

Čez štirinajst dni gremo domov. saj res kmalu bo božič! Misli so mi pohitele v domačo cerkev k polnočnici. Z ministri in z domačim duhovnikom stojim pred Tabo, ki ležiš v jaslih. Pevci pojejo Sveta noč in trobenta ji priliva prijetno melodijo.

Ali je to mogoče? Ti ležiš na slami. Kakšno ponižanje! Poleg tega te še zebe in slama neprijetno zbada v telo.

"Zakaj si se tako ponižal? Zakaj se nisi rodil v palači, kjer bi te povili v mehko svilo?"

"Veš, Franci, to je ljubezen. Hotel sem vam biti v vsem enak, razen v grehu. To je tista ljubezen, ki jo današnji svet potrebuje."

"Ljubiti je težko. Ljubiti neko simpatično osebo je lahko,

toda ljubiti sošolca, ki mi gre na živce, profesorja, ki me zmerja... To je težko! Razdajati se vsak dan vsem, da lahko vsakdo pride k meni in použije mojo ljubezen. Oh, ne! Tega jaz ne zmorem! Tega jaz ne morem! Ti od mene preveč zahtevaš. Ali me slišiš!?

"Seveda te slišim. Če hočeš biti luč, moraš goreti že sedaj, da boš potem še druge osvetljeval in svetil v temi. Učiti se moraš sedaj. To je tvoja vajeniška doba, da boš zagorel v močan ogenj in te ne bo noben veter ugasil. Marsikaj boš še o meni slišal in boš potem v polnosti razumel ljubezen. Če hočeš, sva lahko prijatelja."

"Mislim, da te razumem. Hvala, ker si mi ponudil prijateljstvo. Še nekaj bi te prosil."

"Kaj?"

"Veš, včasih mi zmanjka "goriva" na tej poti. Kaj naj takrat storim?"

"Kadar boš v težavah, pridi k meni, kadar boš bredel po blatu, te bom dvignil, kadar boš sam, te bom obiskal, kadar boš v temi, ti bom prižgal luč, kadar boš krvavel, ti bom vlil olja v rane."

"Hvala. Tisočkrat hvala."

"Veš kaj... " Oh ta zvonec, ki nikoli ne zaspi."

Franci Alič

MOJA PRVA LJUBEZEN

Moje doživljanje življenja seže tja v prvi razred. Mogoče se boste vprašali, kaj ima to v zvezi z mojo prvo ljubeznijo: verjetno nič. A vendar se je takrat zgodilo nekaj pomembnega.

V prvem razredu, oziroma, ko sem še hodil v malo šolo sem začel v domači cerkvi ministrirati: zakaj sem začel? Tega ne vem, zdi se mi pa, da me je kaplan povabil. Sprva sem lahko le opazoval starejše ministrante, kako stražejo pri maši in obredih, kasneje pa sem tudi sam že lahko ministriral. Ministrantov nas je bilo veliko. Prihajali so novi, odhajali so starejši. Ministrantsko življenje ni bilo pusto, saj je bilo treba velikokrat iti na pogreb, med mašami pa sem lahko opazoval ljudi. Tako so minevali tedni, meseci in leta. Počasi sem tudi jaz prišel med starejše ministrante. Učil sem mlajše in jim pomagal. Zelo rad sem ministriral, ob nedeljah sem bil ponavadi pri vseh štirih mašah. Tako sem kmalu postal vzor vsem ministrantom. Nobeden pa ni zaslutil, da sem se zaljubil v neko dve leti mlajšo deklico. Ob nedeljah je z očetom prihajala k deseti maši. Bil sem ponosen in vesel, da me je lahko opazovala. Večkrat sem si želel, da bi bila poleg mene, da bi se držala za roke, in da bi me ona v znak ljubezni poljubila.

Bil je mesec maj. Tudi ona je vsak večer kot jaz hodila k šmarnicam. Nekega večera pa me je s svojo prijateljico počakala pred cerkvijo. Želel sem z njo govoriti, zato sem se ji predstavil. Pogovarjali smo se o vsakdanjih stvareh. Naenkrat pa me je prijela za roko in me prosila, če jo pospremim do doma.

Njena prošnja me je iznenadila, zato sem nehote rekel, da.
Pospremil sem jo in ji obljubil, da se bova še srečala. Od ti-
stega večera se se močno spremenil. Vedno sem mislil le na "
"svojo" špelo. Vedno kadar sva se srečala sem ji želel povedati
kako jo imam rad, vendar nisem našel moči, da bi ji izpovedal
svojo ljubezen. Nikoli mi ni to uspelo, zato je ljubezen počasi,
a vztrajno plahnela, vendar jo imam še danes rad.

Prva ljubezen ja najlepša, a prekmalu mine, z njo spoznaš
nov svet, svet ljubezni - ljubiti in biti ljubljene.

Roman Kozmus

KJE JE NJENO PRAVO MESTO

Tu je še en dan.

Sicer kot vsak a ne prav tak -

ni jim enak!

Spomin me budi

mi veselje mori.

Plamti mi srce

in dela rane.

Šla je proč, jaz sem jo poslal,

mi dala je meč, se up je končal.

Rad sem imel jo (in ona mene),

Da bi povedal ji; bilo ni dne.

Že pet let stara je stvar,

pet let in žalost je postala,

ker se ljubezen ne postara

in pozabljena ne bo nikdar

Nekoliko sem se že umiril, čeprev še gori,

a vem, da zaman,

ker hočem njeno moč preusmeriti drugam.

Moč ljubezni naj me vodi k Ljubezni!

Stanko Fajdiga

MLADOST

Hrepenenje.

Neslišna melodija sanj,

Burno utripanje srca.

Pričakovanje.

Brez-številen splet misli,

nemiren utrip srca

in negotovost, bojazen, strah...

Oh, končno...

Prihod pravega človeka,

prihod ljubezni

in novega upanja.

Razočaranje.

Novo hrepenenje.

Pa spet pričakovanje

in novo razočaranje...

Alfonz Žibert

PROSTORČEK ZA NEKOGA

Kako naj nosim križ drugih, ko pa se še sam pod svojim šibim? Kako naj ljubim svoje sovražnike, ko pa si še prijatelje koristolovsko izbiram? Kako naj bom nič, ko pa bi rad bil nekaj? Kako naj bom duhovnik, ko pa niti kristjan nisem?

Nekoč sem se sprehajal po svojem srcu. Med mnogimi hodniki in sobami bi se skoraj izgubil. Prišel sem do majhne sobice - prostorčka za nekoga. Odprl sem vrata in začuden obstal na pragu. Soba je bila prazna, nepobeljena. Vse kar je bilo tam, je bil duh, ki mu nisem našel primere. Zaprl sem vrata in se vrnil med ljudi. Postaval sem po trgih in ulicah in klical in vabil; da, tudi takrat, ko sem videl, da nekdo prinaša omare, preproge, mize in stole. Mnogi so prihajali, ostal ni nihče. Drug za drugim so odhajali; nekateri so se čudili, drugi so glasno govorili in pomenljivo odkimavali z glavo. Samo nekdo se je nazaj grede ustavil. "Prehitel me je, kaj morem?!" Izgubil se je med množico. V hipu sem se obrnil in stekel po vseh teh hodnikih do prostorčka za nekoga. Vstopil sem in presenečen obstal. Stene so bile krvavordeče pobeljene, strop moder, na mizi je ležal šopek belih lilij. Sezul sem se, da ne bi zapacal čudovite zelene preproge. Stopil sem nekaj korakov naprej in padel na kolena. Tam si bil Ti.

Marko Tomažič

REKA

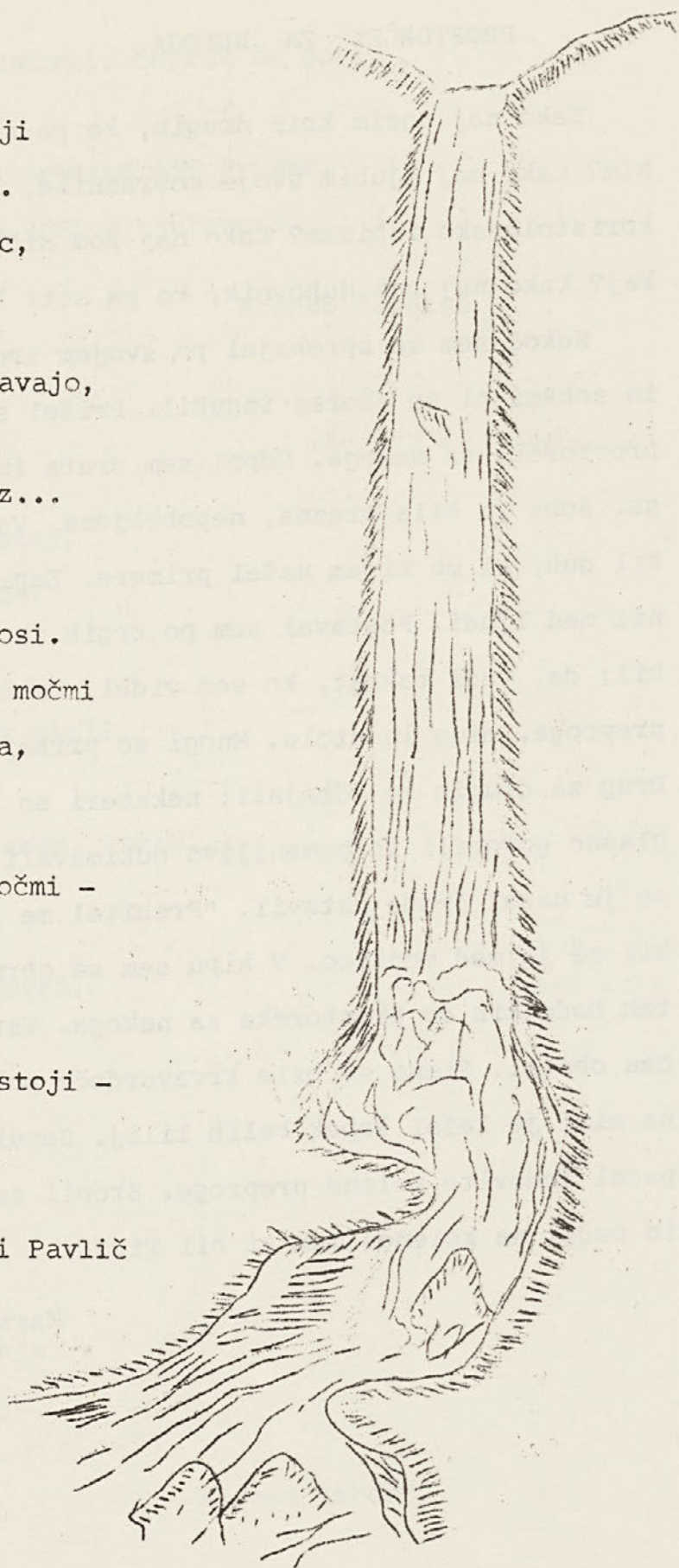
Ob bregu reke stoji
osamljeni plavalec.
Ker veliko je brzic,
srce se mu ustavi.

"Vsi s tokom plavajo,
kaj pa jaz?"
Spreleti ga mraz...

Voda ga objame
in s seboj ga nosi.
Z vsemi svojimi močmi
proti toku plava,
plava,
s poslednjimi močmi -
reko ukroti.

Sedaj ta zmagovalec
ob bregu reke spet stoji -
že prvi mu sledi.

Franci Pavlič

TVOJA BESEDA - TVOJA MILOST

Reci, Gospod, eno samo besedo, da me potolažiš, eno samo besedo, da me pomiriš. Eno besedo zame. Saj imaš veliko besed, daj meni le eno.

Četudi bo groba. Naj me poniža, da bom vedel, da si nad me menoj - da me ljubiš. Pa se zagrinjaš v molk. Ne morem te spoznati.

Iz vsakdanjih stvari, pravijo, da sevaš. Saj verjamem, a to ni moje izkustvo, pa se trudim.

Križ je prskrivnosten. Vem, da je pot in resnica, pohujšanje in ... in ne vem, kaj še naštevajo. A vendar je to predaleč zame, ne razumem. In kako naj delam to česar ne razumem.

Zato reci besedo, četudi ti je jaz ne privoščim.

Beseda je meso postala. Napovedal si jo, prišla je na svet, da se izpriča resnica. To besedo prejeman skoraj vsak dan, a ne dojamem njenega bistva, njene veličine - ali hrepenim, da bi jo spoznal!

Vem, da si govoril v preteklosti in da je Sveto pismo tvoja govorica, a ni kot puščica, ker je ne znam tako jemati, da bi me zadela.

Veliko zahtevam? Čudež? - Milost! Upam, da je tvoja milost tako močna beseda,
da jo bom slišal - naj mi da trpljenje grobo besedo -
da bo beseda svet okrog mene - da ne bo prevsakdanja -
da bo tvoja beseda križ - naj ga razumem, sprejem in ljubim -

da ti bom tudi jaz privoščil besedo,

da bom razumel evharistično skrivnost - naj mi da moči -

da spremenim Sveto pismo v ostro besedo - naj bo puščica, ki
me zadene, da bom čutil, kje me boli.

Stanko Fajdiga

SANJE

Spimo.

Ura bije. Šestkrat. Ne zvoni - redukcija

toka. Asistent omeni, da bi bilo prav, če bi

vstali. Vse tiho. Utihne

Spimo naprej.

Ura bije. Šestkrat. Redukcija. Asistent

zamrmra.

Spimo naprej.

Ura bije. Ne slišimo.

Spimo naprej.

Ura bije. Enkrat, dvakrat... in šestkrat.

Spimo naprej.

Čakamo sanje, da nas zbudijo.

Stanko Fajdiga

TURISTI

Srečal sem veliko turistov: na plaži, v hotelu, na žezniški postaji, v grajski galeriji, po ulicah starega mesta, ob rimskih izkopaninah, srečal pa sem jih nekoč tudi v cerkvi.

Sam sem bil, ko so vstopili. Bili so oče, mati in dva otroka. Oče in mati sta bila na prvi pogled izobraženca, možu bi lahko prisodil umetniški stan: bil je bradat in dolgolas z majhnimi okroglimi naočniki. Stopil je naprej do stranskega oltarja in pretipal svetnika od nog do glave. Z ženo se nista mogla zediniti ali je kamen, iz katerega je svetnik izklesan, salzburški marmor ali je prišel iz kraških kamnolomov. Med glasnim pogovorom sta vstopila v prezbiterij in občudovala čudovit zanos umetnika, ki je na cerkvenem stropu upodabljal anjele in svetnike. Mož je razlagal ženi posebne umetnikove poteze in ji z rokama poskušal to še bolj plastično prikazati. Vse-skozissi je popravljal kodraste lase, ki so mu padali na obraz.

Otroka se za umetniško bogastvo cerkve nista zmenila. Tekala sta po cerkvi in s puškama, ki sta ju imela s seboj, streljala svetnike in krilate angelčke na stropu prezbiterija. Pol ure sta mož in žena potrebovala, da sta se nagledala umetnin in se zedinila o izvoru marmorja. Zapustila sta svetišče...

Pred nedavnim mi je stric pripovedoval, kako je obiskal neko pravoslavno svetišče v Srbiji. Postal je ob vratih in prezkrižanih rok ogledoval svetišče. Tedaj je k njemu pristopil neki vernik in mu zabrusil; "Ponašaj se kako treba, ili silazi!"

Ker ni vedel "kako treba", je odšel.

Bi ju moral tudi jaz opozoriti? Na vsak način. Ampak kako?
Ko sem vstopil v našo kapelo sem tam našel še več turistov.

Marko Tomažič

OBISK DEMONOV

Iz dimnika se je kadilo, kakor nekdam iz kope, kjer so žgali oglje. Vrata so bila trdno zaprta. Dolgo sem trkal, preden mi pride odpreti suha in majhna ženica pri sedemdesetih.

"Kaj hočeš?" se zasliši čudno izpremenjen glas.

"Prišel sem vas obiskat, teta, če vam je prav."

"Ne potrebujem nikogar. Jaz pa res nimam nikdar miru. Kar naprej me kdo moti... Kaj me sploh tako gledaš, ali ne boš že šel. Odkod pa sploh si, da si tako grd?"

"Teta, nisem vas prišel motiti, le obiskat sem vas po tolikih mesecih nameraval."

Kaj me briga, kaj si mislil. Vem, gotovo si eden od duhov. Že cel teden mi ne daste miru. Ti prideš vsaj podnevi, ponoči pa vas pride več hkrati. Rogovilite in razbijate. Uničili ste mi že vazo, lijak, stol... Kaj res še ne misliš oditi." Pograbila je metlo za vrati, skočila na prag in jo vrgla proti meni. Pri tem je po nerodnosti zadela šipo na vratih in jo razbila. V sami halji in bosa je stala sedaj na mrzlem pragu: "Na hudobec prekleti, ti si torej ta dvainpetdeseti." Pobral sem metlo in se začudil ob nenavadnem številu. Držeč sedaj metlo v roki

sem začutil čudne zareze na nji, podobne nekakšnim križcem. Bilo jih je ravno dvainprideset. Vrgel sem metlo proti pragu in se brez pozdrava umaknil. Pred njeno hišo je bilo razločiti še nekaj besed, potem pa so se vrata zaprla in zaslišal se je ropot, prav tak, kakor preden sem potrkal.

Kmalu za njeno hišo sem srečal starega soseda in ga vprašal o nenavadnem obnašanju in številu. "Ta žena je bila poročena, a ji je že čez dober mesec umrl mož; mi ne vemo zakaj. Triinpetdesetkrat se je tožila. Imela je dva grunta in ju kmalu uničila s svojimi tožbami. Bila je bolna, če se ni mogla v tistem letu tožiti. Ljudje so jo sovražili, ker ni odpuščala... Sedaj jo obiskujejo vsak dan čudni gostje; mi jih imenujemo grehi... Ponoči je najhuje in v tej hudi muki se ji je že zmešalo. Ko bi se je vsaj Bog usmilit in jo rešil..."

Odšel sem, ker se mu je vse to zdelo grozno. Naslednji dan je že zvonilo pri podružnici žalostne matere božje; ljudje pa so si oddahnili, kot po napornem dnevu...

Jože Tomšič

PO STOPINJAH JANEZA GNIDOVCA

Rodil se je 29. septembra 1873 v Gornjem Ajdovcu. Ljudsko šolo je obiskoval v rodnem kraju, nato pa pri frančiškanih v Novem mestu. Končal je z odliko. Tudi srednjo šolo je v Novem mestu opravil z odliko.

Kot dijak je bil zelo živahen. Bil je nadarjen za jezike. Zelo je želel, da bi bili tudi drugi tako marljivi študentje,

kot je bil on sam. Kljub svojim mladim letom se je postil, študiral je stoje. Leta 1888 je zbolel za jetiko. Pri devetnajstih letih je zgubil očeta, zanj je skrbel stric Franc Prust.

Takoj po maturi je stopil v ljubljansko bogoslovje. Tu sta ga poučevala tudi dr. Krek in profesor Lampe. Tudi tu ga je mučila šibka narava. Ko je vstopil v semenišče, je sklenil, da se bo posvetil samo Bogu in Cerkvi. Leta 1896 je bil posvečen v duhovnika. Še isto leto je bil imenovan za kaplana v Idriji. Tu je zaslovel kot goreč, ljubezniv in skromen služabnik Gospodov. Naslednje leto je prišel v Vipavo. Mladino je zbiral v Marijino družbo. Posebej se je zanimal za dijake, mladino, otroke. Za svoje duše je žrtvoval vse. Vipavo je zapustil 1899, v ljudeh je zapustil vtis duhovnika svetnika.

Novi ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič je prav tedaj napravil načrt za ustanovitev dijaškega semenišča in konvikta za študente, ki se pripravljajo za svetne poklice. Gimnazija je bila za vse skupna. Janez Gnidovec se je odpravil na dunajsko univerzo, da bi postal profesor. L. 1904 je dobil dovoljenje, da sme poučevati na gimnaziji klasične jezike, slovenski jezik pa kot stranski predmet. Prav tako je prijel diplomo doktorja filozofije. Škof Jeglič ga je imenoval za ravnatelja v škofovih zavodih v Šentvidu. Zelo si je prizadeval za slovenske učne knjige. Po njegovi zaslugi so smeli profesorji po letu 1909 poučevati v slovenščini. Na njegovo pobudo je začel izhajati dijaški list "Mentor". Začela se je vojna. Škofovi zavodi so postali bolnišnica za vojake. Gnidovec je vseeno izprosil

nekaj prostora za dijake in pouk se je nemoteno nadaljeval.

Leta 1919 pa je stopil k lazaristom.

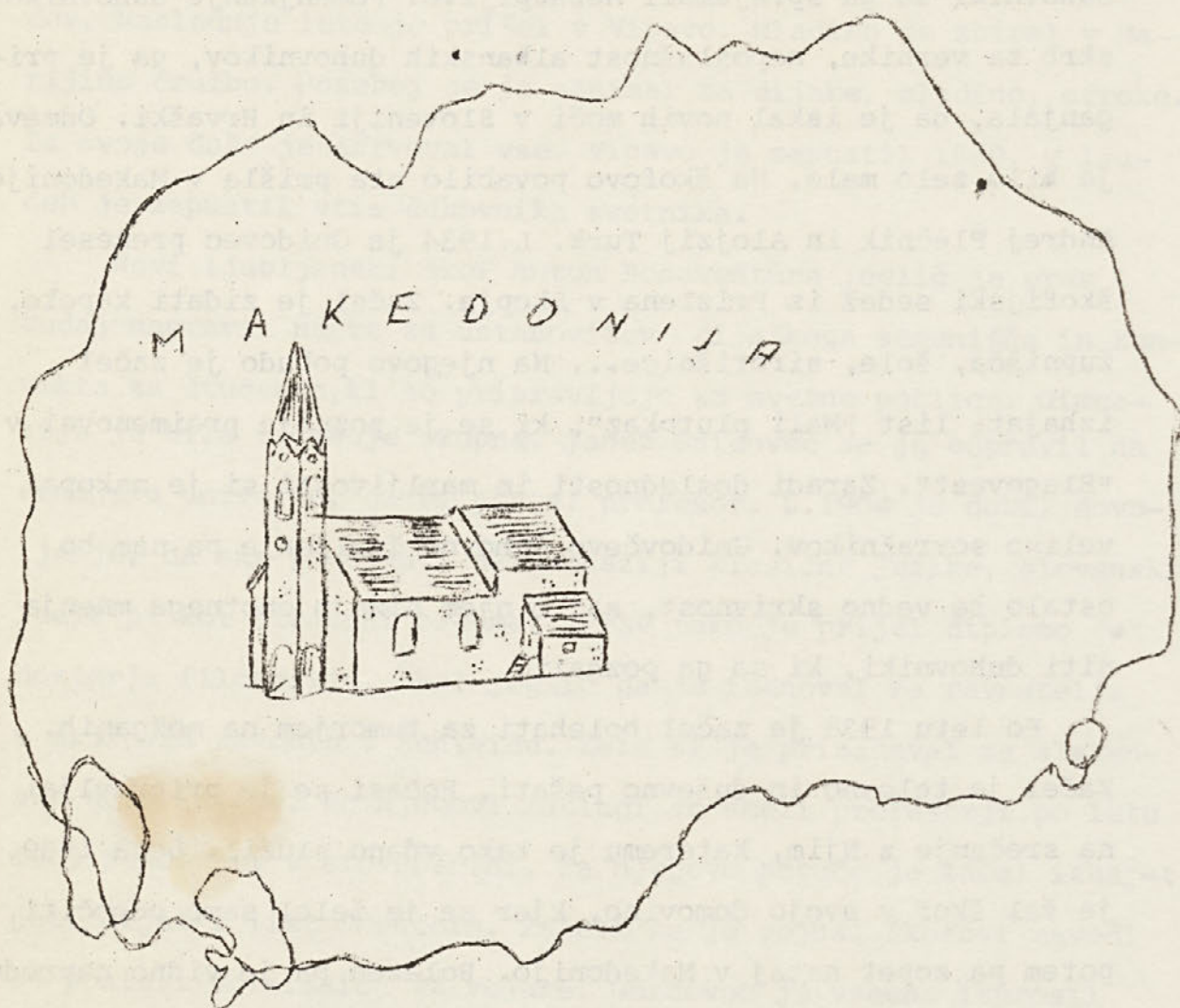
Leta 1924 je bil posvečen v škofa. Makedonija je potrebovala mož, ki so bili vešči jezikov. Gnidovec je šel v Makedonijo.

Na novem področju je takoj začel z delom. Večkrat je prehodil svojo škofijo, ki je bila velika za dve Sloveniji. Posvečal se je duhovnikom. V Prizrenu je ustanovil semenišče. Iz te ustanove je izšlo šestnajst duhovnikov različnih narodnosti. Albanski duhovniki so ga sprejemali nezaupljivo. Pomanjkanje duhovnikov, skrb za vernike, neposlušnost albanskih duhovnikov, ga je pri-ganjala, da je iskal novih moči v Sloveniji in Hrvaški. Odmeva je bilo zelo malo. Na škofovo povabilo sta prišla v Makedonijo Andrej Plečnik in Alojzij Turk. L. 1934 je Gnidovec prenesel škofijski sedež iz Prizrena v Skopje. Začel je zidati kapele, župnišča, šole, sirotišnice... Na njegovo pobudo je začel izhajati list "Mali plutokaz", ki se je pozneje preimenoval v "Blagovest". Zaradi doslednosti in marljivosti si je nakopal veliko sovražnikov. Gnidovčevo duhovno življenje pa nam bo ostalo še vedno skrivnost, saj o njem nimajo enotnega mnenja niti duhovniki, ki so ga poznali.

Po letu 1938 je začel bolehati za tumorjem na možganih. Začel je telesno in duševno pešati. Počasi se je pripravljaj na srečanje z Njim, kateremu je tako vdano služil. Leta 1939. je šel škof v svojo domovino, kjer se je želel samo odpočiti, potem pa zopet nazaj v Makedonijo. Bolezen pa je vidno napredovala. V četrtek 2. februarja ponoči so se pokazali prvi znaki

• smrti. V petek zjutraj, malo pred pol peto uro je imel mašo. Škofa Gnidovca je Večni poklical k sebi med povzdigovanjem. Gnidovca so pokopali na pokopališču misijonske družbe lazaristov. Ob odprtem grobu mu je spregovoril med drugimi tudi škof Rožman. Na njegovem nagrobniku je vklesano njegovo škofovsko geslo: "Vsem sem postal vse."

Franc Pavlič

O, vsemogočno Sonce!
Toliko iskric imaš
v okrilju svojih božanskih peruti.

Moje srce pa umira.
Nima topline,
nima ljubezni.
Enako umirajo srca tolikih ljudi.
Samo poglej:
Afrika, Azija...

Toliko iskric imaš!
Pošlji vsaj eno, vsaj dve, morda tri...
Vsaj nekaj jih pošlji na zemljo.
Eno v Sovjetsko zvezo,
eno v Združene države Amerike
in eno v moje srce...

Kaj se dogaja, nebesna Luč?
Temniš?!
Izginjaš...

Razumem.
Toliko iskric si poslala na zemljo,
da si sama otemnela.

"ISKRE" glasilo semeniščnikov v Vipavi

16. leto

2. številka

8.2.1984

Naslov uredništva:

Vipava 149

65271 Vipava

Mentor: Stane Gradišek

Urednik: Alfonz Žibert

Tehnični urednik: Andrej Mulej

Tipkata: Niko Rupnik

Andrej Mulej

Tiskajo: Janko Bec

Franci Pavlič

Niko Rupnik

Marko Tomažič

Jože Tomšič

Alfonz Žibert

Vinjete: Tomaž Golob

Razmnoženo v 400 izvodih

Vzdržujejo se s prostovoljnimi prispevki

* * *

Hvala vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri izidu
te številke!

UREDNIŠTVO

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI

Šolsko glasilo
KNJIŽNICA
Leto XVI,

ISKRE

Inv.št.
19059

Škofljska gimnazija

Semenišče Vipava

